

21.02.2025.
plkst. 19.00

Rīgas Latviešu
biedrības namā

LATVIJA
VALSTS AKADĒMISKAIS KORIS

ES ZINU, *kā* ROZE PLAUKST

Emīlam
Dārziņam
150

Valsts
Akadēmiskais
koris
LATVIJA

Māris Sirmais
diriģents

Edgars Cirulis
klaviers

Kristīne Cirule
vokāls

Staņislavs Judins
kontrabass

Kaspars Kurdeko
sitāminstrumenti

aktieri

Ģirts Ķesteris, Artūrs Skrastiņš
un Mārtiņš Meiers

Emīls Dārziņš / Aspazija

SAPŅU TĀLUMĀ

Jauktajam korim

Emīls Dārziņš / Johans Volfgangs fon Gēte, atdz. Rūdolfs Blaumanis

MINJONA

Jauktajam korim

Emīls Dārziņš / Aspazija

CIĀNAS BĒRNI

Jauktajam korim

Emīls Dārziņš / Jānis Poruks

TEV NOSARKST VAIGI

Edgara Cīruļa fantāzija par solo dziesmu džeza kvartetam

Emīls Dārziņš / Helgi

MANA LAIME

Edgara Cīruļa fantāzija par solo dziesmu džeza kvartetam

Emīls Dārziņš / Kārlis Jēkabsons

MIRDZI KĀ ZVAIGZNE

Vīru korim

Emīls Dārziņš / Frīdrihs Šillers, atdz. Auseklis

PIE TĒVU ZEMES DĀRGĀS

Vīru korim

Emīls Dārziņš / Jānis Poruks

ES ZINU

Vīru korim

Emīls Dārziņš / Kārlis Jēkabsons

NĀC MAN LĪDZ

Vīru korim

Emīls Dārziņš / Helgi

MĀTES GARS

Edgara Cīruļa fantāzija par solo dziesmu džeza kvartetam

Emīls Dārziņš / Helgi

AIZVER ACTIŅAS UN SMAIDI

Edgara Cīruļa fantāzija par solo dziesmu džeza kvartetam un jauktajam korim

Emīls Dārziņš / Jānis Jaunsudrabiņš

NĀRU DZIESMA

Sieviešu korim

Emīls Dārziņš / Fricis Hunhens

ŠŪPUĻA DZIESMA

Sieviešu korim

Emīls Dārziņš / Zemgaliešu Biruta

PAZUDUSĪ LAIMĪTE

Edgara Cīruļa fantāzija par solo dziesmu džeza kvartetam

Emīls Dārziņš / Zemgaliešu Biruta

PAZUDUSĪ LAIMĪTE

Raimonda Paula aranžija jauktajam korim un solistam

Solists: Artūrs Skrastiņš

Kora solisti: Natālija Behma, Samanta Bernāte - Dzene

Emīls Dārziņš / Nezināma autora vārdi, atdz. Jānis Neilands

JŪS KALNI UN JŪS LEJAS

Vīru korim

Emīls Dārziņš / Atis Ķeniņš

KAPSĒTAS KLUSUMS

Vīru korim

Emīls Dārziņš / Pāvils Lasmanis

LAI VĒTRA KRĀC

Vīru korim

Emīls Dārziņš / Pāvils Lasmanis

MŪŽAM ZILI

Vīru korim

Emīls Dārziņš / Rūdolfs Blaumanis

KĀ ZAGŠUS, TIK LĒNĀM

Edgara Cīruļa fantāzija par solo dziesmu džeza kvartetam un jauktajam korim

Emīls Dārziņš / Rainis

SENATNE

Jauktajam korim

Emīls Dārziņš / Jānis Poruks

JA UZ BETLĒMI ES IETU

Jauktajam korim

Emīls Dārziņš / Aspazija

MĒNESS STARUS STĪGO

Jauktajam korim

Emīls Dārziņš / Rainis

LAUZTĀS PRIEDES

Jauktajam korim

Valsts Akadēmiskā kora *LATVIJA* un diriģenta Māra Sirmā lolotā latviešu mūzikas klasiķa Emīla Dārziņa 150. gadskārtai veltītajā koncertprogrammā “Es zinu, kā roze plaukst” iekļautas visas 17 komponista kordziesmas *a cappella*, tām mijoties ar komponista Edgara Cīruļa fantāzijām par Dārziņa solo dziesmu tēmām džeza kvarteta – Edgara un Kristīnes Cīruļu, Kaspara Kurdeko un Staņislava Judina sniegumā. Koncertprogrammu caurvij aktieru lasījumi, kas atklāj dažādas Emīla Dārziņa personības un dzīves šķautnes caur aktieru Ģirta Ķestera, Artūra Skrastiņa un Mārtiņa Meiera balsīm.

Es, redzi, mīlu visu tā vienkārši; es mīlu tautu, to tautu, kura koncertus apmeklē patiesas iekšējas vajadzības dzīta –tā Emīls Dārziņš (1875–1910) aizvien apgalvojis, arī saņēmis tautas pretmīlestību un saņem to vēl aizvien. Lai arī daiļrades apjoms ļoti mazskaitlīgs, vien nedaudz vairāk par 40 skaņdarbu nosaukumu, toties aizvien visā tā pilnībā nemainīgi stabili vietu ieņemošs Latvijas koncertdzīvē. No tā atskaitāmas vien zudībā gājušās simfoniskās partitūras, ko, izmisuma dzīts, pašrocīgi atdevis ugunij pēc nesaudzīgiem un nepatiesiem ietekmīgā laikabiedra Pāvula Jurjāna apmelojumiem. Saglabāties vien “Melanholiskais valsis”, ko pēc orķestra partijām izdevās restaurēt diriģentam Artūram Bobkovicam un tikai divi fragmenti no operas “Rožainās dienas” I cēliena klavierizvilkuma melnraksta – operas, kas varēja kļūt par pašu pirmo šī žanra paraugu latviešu komponistu vidū.

Emīls DĀRZIŅŠ dzimis 1875. gada 3. novembrī Jaunpiebalgas tautskolotāja ģimenē un jau kopš mazotnes demonstrējis savu sevišķo muzikālo apdāvinātību. Par spīti tēva gribai virzīt dēlu savās pēdās, Dārziņš nenogurstoši apgūst visas mūzikas zinības, kas nepieciešamas iestājeksāmeņiem konservatorijā. Jo dedzīgāk viņu uzmundrina tālaika Pēterburgas konservatorijas profesora Jāzepa Vītola atzinīgais vērtējums saņemtajām jaunā censoņa pirmās kordziesmas notīm ("Jūs kalni un jūs lejas", 1892). Cerību pilno došanos uz Maskavu un tās slaveno konservatoriju 1897. gadā nākas pārtraukt pusceļā Dārziņa pēkšņas saslimšanas dēļ, tomēr sapnis par studijām piepildās gadu vēlāk Sanktpēterburgā jeb *Ziemeļu Palmīrā*, kā šo pasaules kultūras lielpilsētu mīlēja dēvēt viņš. Taču, par spīti jauneklā dotībām, apbrīnojamajai apņēmībai, darbaspējām un neizsikstošajam radošajam sparam, ceļu uz diploma iegūšanu tā trešajā gadā skaudri pārsvītro finansiālu līdzekļu nepietiekamība. Nākas atgriezties dzimtenē un kalt cerībām pilnus radošos plānus darbībai tepat Latvijā. Tie realizējas caur komponista, mūzikas kritiķa, pianista–koncertmeistara, kordiriģenta, Rīgas Latviešu biedrības Mūzikas komisijas aktīvista un privātskolotāja darbību (viņa skolnieku vidū arī nākamie kordziesmas žanra lielmeistari – Jānis Zālīts un Ādolfs Ābele).

Emīls Dārziņš – allaž lietpratīgs, vērtējumos stingrs un profesionālajās prasībās principiāls mūzikas kritiķis, kļuvis par sava laika mākslinieciskās sabiedrības, sevišķi jaunatnes, autoritāti. Taču ļoti jūtīgs, aizvien pretrunīgu sajūtu plosīts komponists. Cildināts par savu melodiķa talantu un meistarību smalkās jūtu liriskas paušanā, dēvēts par *vasaras pusdienas saules dzejnieku*, tajā pat laikā viņa kompozīciju tekstos un to muzikālajos ietēpos aizvien biežāk parādoties arvien apcerīgākām tēmām – vientulībai, melanholijai, sāpēm, rezignācijai... To pasvītro viņa drauga, rakstnieka Antona Austriņa atmiņas par komponistam bieži raksturīgo teikumu: Tu nemaz nezini, cik es esmu traģisks... Tādējādi Dārziņa vokālā mūzika – gan kordziesmas (7 jauktajam korim, 8 vīru korim, 1 sieviešu korim, 1 bērnu korim), gan solodziesmas (19, no kurām divas pazudušas) – klausāmas un lasāmas gluži kā viņa autobiogrāfija, vienlaikus vēsturiski iezīmējot jaunu latviešu vokālās mūzikas žanriski tematisko ievirzi – citu ceļa atzaru no līdz tam pašmāju komponistu skaņradē dominējošajām tautas dziesmu apdarēm un episkajām balādēm. Viņa dzīve un daiļrade bijusi ne tikai pārpilna kvēli pacilātas emocionalitātes, dvēseliska patiesīguma izteiksmes meklējumu, bet arī likteņa triecieniem, negaidītiem zaudējumiem un skaudras nesapratā mākslinieka traģēdijas, kam bija lemts vainagoties mīklainos apstākļos 1910. gada 31. augustā zem vilciena riteņiem Zaslauka stacijas tuvumā, nesasniedzot 35 gadu vecumu.

Notis ne ar tinti, bet ar savas sirds asinīm rakstīt... /Emīls Dārziņš/

Edgars CĪRULIS (1996) – pianists, komponists un aranžētājs, Lielās mūzikas balvas nominants kategorijā "Gada jaunais mākslinieks". Visbiežāk Edgars darbojas starpžanru vidē gan solo, gan kamerdžeza sastāvos, tostarp "Trio ELPO", gan kopā ar Kristīni Cīruli grupā "Dream Teller". Studējis džeza pianismu un kompozīciju pie izciliem mūziķiem (Soren Moller, Bent Sorensen, Marcos Balter, Raimonda Petrauska, Andra Dzenīša), absolvējis Dānijas Karalisko Mūzikas akadēmiju un pašlaik papildina izglītību Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā. Edgars raksta mūziku dažādu žanru mūziķu kolektīviem un solistiem Latvijā un Eiropā, izdevis 4 albumus, kā arī pašlaik strādā pie klavieru solo albuma un "Trio ELPO" debijas albuma.

"Dziesmas Emīla Dārziņa jubilejas koncertprogrammai izvēlējamies kopā ar Kristīni. Mēs tās atlasījām, rūpīgi izšķirot, kuru dziesmu vārdi rezonē ar mums visvairāk un, kuras dziesmas aicina uz transformāciju. Programma ir raksturojama kā fantāzija vai meditācijas par Dārziņa solo dziesmām. Līdzīgi kā sapņos mūsu prāts mēdz pavisam reālus notikumus ielikt jaunos, nedaudz izplūdušos kontekstos. Es iedomājos, kā būtu, ja dziesmas kodols – melodija un vārdi – būtu šis "reālās" atmiņas un muzikālais audums, harmonija un ritms būtu izsapņots un ģenerēts caur zemapziņu, intuīciju un improvizāciju", tā Edgars Cīrulis.

Kristīne CĪRULE (1996) – dziedātāja un komponiste, kura aktīvi darbojas Latvijas džeza un indie/folk vidē. Izdevusi divus albumus – "A Dream We Didn't Know About" ar grupu "Dream Teller" un albumu "Growing" dueta "Golden Green" sastāvā. Uzstājusies kopā ar Latvijas Radio bigbendu, kā arī ar savu grupu "Dream Teller" piedalījusies *Usedom* mūzikas festivālā Vācijā un Dānijā.

Kaspars KURDEKO (1983) – sitaminstrumentālists un komponists, kurš Manhetenas mūzikas skolā Ņujorkā apguvis sitaminstrumentu spēli un kompozīciju, kā arī studējis Amsterdamas Mūzikas konservatorijas Džeza nodaļā. Kaspars aktīvi darbojas dažādos starptautiskos un pašmāju projektos, to vidū Baltijas valstu džeza mūziķu grupā "Tree Stones" un trio "KlusiKlusi".

Staņislavs JUDINS (1984) – kontrabasists, basģitārists un komponists, kas darbojas mūzikā jau vairāk nekā 20 gadus. Piedalījies plaša žanru spektra projektos, tostarp klasiskajā un laikmetīgajā mūzikā, džeza, popa, hip-hop, roka, etno/folk mūzikā, kā arī pēdējos gados aktīvi pievēršas brīvās improvizācijas mūzikai un skaņu dizainam. Laikmetīgās folkloras projektā "Op. 2" sadarbojas ar dziedātāju Asnati Rancāni, kā arī piedalījies daudzos minimālisma, avangarda un eksperimentālos projektos, kā, piemēram, duetā ar Denisu Paškeviču, grupām "Endless Roar", DP Trio, ar pianistu Vestardu Šimkus u.c.

Ģirts ĶESTERIS (1964) – teātra un kino aktieris, piedalījies vairākās spēlfilmās un TV seriālos. Kopš 1994. gada darbojies Dailes teātrī, kā aktieris debitējis Valmieras Drāmas teātrī. Daudzu “Spēlmaņu nakts” un “Lielais Kristaps” nomināciju un balvu laureāts, Harija Liepiņa balvas ieguvējs (2009), Triju zvaigžņu ordeņa virsnieks (2014). Emīla Dārziņa lomas atveidotājs TV seriālā “Emīls Dārziņš” (režisors Harijs Petrockis, 1995).

Artūrs SKRASTIŅŠ (1974) – teātra un kino aktieris, TV raidījumu vadītājs un aizkadra balss. Uz Dailes teātra Lielās skatuves debitējis studiju laikā, atveidojot Jaunāko brāli Māras Zālītes un Raimonda Paula mūziklā “Meža gulbji” (1995). Kopš 1997. gada Dailes teātra štata aktieris. Daudzu “Spēlmaņu nakts” nomināciju un balvu laureāts, Harija Liepiņa balvas ieguvējs (2012), Triju Zvaigžņu ordeņa virsnieks (2015), Žaņa Katlapa balvas ieguvējs (2019). Emīla Dārziņa lomas atveidotājs Dailes teātra iestudējumā “Melanholiskais valsis” (režisors Dž. Dž. Džilindžers, 2005).

Mārtiņš MEIERS (1985) – Dailes teātra aktieris kopš 2023. gada, līdz tam kopš studiju absolvēšanas strādājis Valmieras Drāmas teātrī. Filmējies vairākos TV seriālos un kino. Daudzu “Spēlmaņu nakts” nomināciju un balvu laureāts, 2022. gadā ieguvis Harija Liepiņa balvu par izcilu aktierdarbu un ieguldījumu teātra mākslā. Emīla Dārziņa lomas atveidotājs Valmieras Drāmas teātra izrādē “Es neesmu klaviernieks” (režisors Varis Brasla, 2022).

Tekstu sagatavoja:
Elīna Selga

Koncertu ieraksta:

**LATVIJAS
TELEVĪZIJA**

Latvijas
Radio
Klasika

Koncertu atbalsta:

Rīgas Latviešu biedrība

Tuvākie Valsts Akadēmiskā kora *LATVIJA* koncerti:

24.02.2025. | Rīgas Sv. Pētera baznīca
LABDARĪBAS KONCERTS UKRAINAI

Valsts Akadēmiskais koris *LATVIJA*
Diriģenti Natālija Behma un Serhijs Zadorožņijs

15.03.2025. | LNB Ziedoņa zāle
SAPŅU TĀLUMĀ. Aspazijai 160

Valsts Akadēmiskais koris *LATVIJA*
Diriģents Māris Sirmāis
Aktrise Vita Vārpiņa

VISI KONCERTI:

www.koris.lv

StateChoirLATVIJA

StateChoirLATVIJA

StateChoirLATVIJA